

Besluit

Geschilbesluit WoonFriesland - Liander

Ons kenmerk : ACM/UIT/683871
Zaaknummer : ACM/26/201889
Datum : 16 juli 2026

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt als bedoeld in artikel 5.4 van de Energiewet over de klacht van Stichting WoonFriesland over de termijn voor het realiseren van meerdere kleinverbruikersaansluitingen door Liander N.V.

1. Verloop van de procedure

1. Op 31 oktober 2023 heeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) een klacht als bedoeld in artikel 5.4 van de Energiewet ontvangen van Stichting WoonFriesland (hierna: WoonFriesland).¹ Het betreft een geschil met netbeheerder Liander N.V. (hierna: Liander).
2. Liander heeft een schriftelijke zienswijze op de klacht gegeven.
3. Op 5 maart 2024 is er op het kantoor van de ACM in Den Haag een hoorzitting geweest waarvan de ACM het verslag aan partijen heeft gezonden.
4. De ACM heeft op 6 mei 2024 een besluit genomen op de klacht van WoonFriesland.² De ACM heeft de klacht van WoonFriesland gegrond verklaard.
5. WoonFriesland en Liander hebben beroep ingesteld tegen het besluit van de ACM van 6 mei 2024 bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (hierna: CBb). Bij uitspraak van 28 april 2026 heeft het CBb het beroep van WoonFriesland niet-ontvankelijk verklaard.³ Eveneens bij uitspraak van 28 april 2026 heeft het CBb het beroep van Liander gegrond verklaard. Het CBb heeft het besluit van de ACM van 6 mei 2024 vernietigd en de ACM opgedragen binnen 12 weken een nieuw besluit te nemen op de klacht en met inachtneming van de uitspraak.⁴ Het CBb heeft erop gewezen dat WoonFriesland in de nieuwe procedure bij de ACM aan de orde kan stellen wat zij in de beroepsprocedure naar voren heeft gebracht.
6. De ACM heeft WoonFriesland en Liander op 7 mei 2026 de mogelijkheid gegeven om in het kader van de hiervoor genoemde uitspraak een zienswijze in te dienen. Partijen hebben afgezien van het mondeling naar voren brengen van hun zienswijze.⁵ Liander en WoonFriesland hebben op respectievelijk 20 en 21 mei 2026 een schriftelijke zienswijze ingediend. Liander heeft op 7 juni 2026 gebruik gemaakt van de mogelijkheid te reageren op de zienswijze van Liander. WoonFriesland heeft hiervan afgezien.

2. Het geschil

7. Het geschil gaat over de vraag of Liander in strijd met artikel 23, vierde lid, van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet) heeft gehandeld door 12 kleinverbruikersaansluitingen van 3x25A (hierna: kleinverbruikersaansluitingen) binnen 66 weken te realiseren.

3. Feiten

8. De ACM stelt de volgende feiten vast op grond van de door partijen geleverde stukken, hetgeen op de hoorzitting van 5 maart 2024 bij de ACM en tijdens de procedure bij het CBb naar voren is gebracht en hetgeen het CBb in zijn uitspraak van 28 april 2026 heeft vastgesteld.
9. WoonFriesland – een woningcorporatie gevestigd in Grou – heeft op 9 februari 2022 bij Liander een nettoets ingediend voor een projectplan voor de realisatie van 12 woningen. Met de nettoets wordt beoordeeld of het projectplan past binnen de capaciteit van het huidige net van Liander. Het project betreft de bouw van 12 woningen in Koudum. Liander concludeert naar aanleiding van de nettoets

¹ Per 1 januari 2026 is de Energiewet van kracht. Waar voorheen artikel 51 van de Elektriciteitswet 1998 als grondslag gold, is dat nu artikel 5.4 van de Energiewet.

² Besluit van 6 mei 2024, met kenmerk ACM/UIT/621975.

³ CBb 28 april 2026, ECLI:NL:CBB:2026:172.

⁴ CBb 28 april 2026, ECLI:NL:CBB:2026:180.

⁵ WoonFriesland en Liander hebben dit op respectievelijk 19 en 20 mei 2026 per e-mail aan de ACM bevestigd.

dat het net verzaamd dient te worden met een nieuw te plaatsen transformatorstation. In voornoemde uitspraak bevestigt het CBb deze conclusie van Liander.⁶

10. In de periode tussen maart 2022 en januari 2023 heeft Liander verschillende acties ondernomen ten behoeve van de zoektocht naar een geschikte locatie voor het te plaatsen transformatorstation.⁷ Zo dient Liander onder meer op 24 maart 2022 een verzoek in bij de gemeente Súdwest-Fryslân (hierna: gemeente) om de omgeving voor het plaatsen van een transformatorstation te schouwen.
11. WoonFriesland heeft op 22 december 2022 de offerte van Liander voor de realisatie van 12 kleinverbruikersaansluitingen ten behoeve van de 12 voornoemde woningen geaccordeerd. Op dezelfde dag bevestigt Liander de ontvangst van de geaccordeerde offerte. Vanaf dit moment vangt de aansluittermijn aan, zoals overigens ook door het CBb is vastgesteld.⁸
12. Op 8 februari 2023 bereiken de gemeente en Liander een akkoord over het nieuwe transformatorstation. De notariële akte hiervoor is op 8 maart 2023 gepasseerd.
13. In de periode tussen maart 2023 en december 2023 vinden diverse aansluit- en bouwkundige werkzaamheden plaats. In die periode zijn er ook diverse contactmomenten tussen Liander en WoonFriesland over de te realiseren aansluitingen.⁹
14. Op 3 juli 2023 heeft WoonFriesland Liander verzocht om de aansluitingen op een zo kort mogelijke termijn te realiseren.
15. Op 19 juli 2023 zijn 4 van de 12 woningen voorzien van aansluitingen met een tijdelijke terugleverbeperking op het elektriciteitsnet.
16. Het nieuwe transformatorstation is in week 12 van 2024 geplaatst.
17. In week 13 van 2024 zijn de overige 8 aansluitingen gerealiseerd en is de terugleverbeperking van de eerder gerealiseerde aansluitingen afgehaald. Daarmee zijn in week 13 alle 12 gevraagde aansluitingen gerealiseerd.

4. Wettelijk kader

18. De ACM verwijst voor het wettelijk kader naar de bijlage bij dit besluit.

5. Uitspraak van het CBb van 28 april 2026

19. In haar besluit van 6 mei 2024 heeft de ACM de klacht van WoonFriesland gegrond verklaard en heeft de ACM vastgesteld dat Liander in strijd met artikel 23, vierde lid, van de E-wet handelde door 12 kleinverbruikersaansluitingen binnen 66 weken te realiseren.¹⁰ Liander is tegen dat besluit in beroep gegaan. Op 28 april 2026 heeft het CBb uitspraak gedaan in het beroep van Liander.¹¹
20. De uitspraak van het CBb luidt, voor zover relevant:

⁶ CBb 28 april 2026, ECLI:NL:CBB:2026:180, r.o. 3.7.

⁷ Zie randnummers 11-16 en 18 van het besluit van 6 mei 2024, met kenmerk ACM/UIT/621975.

⁸ Ook het CBb is uitgegaan van 22 december 2022 als aanvangsdatum van de aansluittermijn, CBb 28 april 2026, ECLI:NL:CBB:2026:180, r.o. 3.2.

⁹ Zie randnummers 19-23 en 26-29 van het besluit van 6 mei 2024, met kenmerk ACM/UIT/621975.

¹⁰ Besluit van 6 mei 2024, met kenmerk ACM/UIT/621975.

¹¹ CBb 28 april 2026, ECLI:NL:CBB:2026:180.

3.3 De ACM heeft als redelijke aansluittermijn voor kleinverbruikersaansluitingen waarvoor graafwerkzaamheden nodig zijn, een periode gehanteerd die in beginsel ligt tussen de 18 en 22 weken. Daarbij heeft de ACM gewezen op het onderzoek naar de realisatietermijnen van aansluitingen in de periode 2017 tot en met 2022, dat zij heeft gedaan in voorbereiding van het besluit van 8 juni 2023, Stcrt. 2023, nr. 16425, waarbij de Netcode elektriciteit is gewijzigd voor de aansluittermijnen voor kleinverbruikers. Liander is het niet eens met de door de ACM gehanteerde termijn van 18 tot 22 weken en betwist ook het daaraan ten grondslag liggende onderzoek.

3.4 Het College is van oordeel dat deze beroepsgrond slaagt. Het College heeft namelijk in zijn uitspraak van 17 september 2024 (ECLI:NL:CBB:2024:642) geoordeeld dat de ACM zonder nader onderzoek naar de in die uitspraak weergegeven feiten, omstandigheden en belangen redelijkerwijs niet kon volstaan met het vaststellen van de aansluittermijnen van respectievelijk 12, 18 en 52 weken.

[...]

3.7 Het College ziet allereerst, anders dan de ACM, geen aanleiding om onderscheid te maken tussen de vier woningen aan de [straat 2] en de acht woningen aan de [straat 1]. Vast staat namelijk dat het aansluiten van de twaalf woningen op het netwerk van Liander, waarbij de aansluiting van één woning de capaciteit van het netwerk al zou overschrijden, niet kon worden gerealiseerd zonder verzwarend van dat net met een nieuw te plaatsen transformatorstation. De woningen aan de [straat 2] zijn weliswaar in eerste instantie tijdelijk aangesloten op het net door gebruik te maken van een niet meer gebruikte bouwaansluiting waaraan een terugleverbeperking was verbonden, maar dat was alleen al vanwege die beperking niet de aansluiting waarom de stichting had verzocht.

3.8 Ook heeft de ACM naar het oordeel van het College onvoldoende gemotiveerd waarom de periode die het heeft geduurd om het transformatorstation te plaatsen in dit geval aan Liander valt te verwijten. Hiertoe overweegt het College dat de ACM onvoldoende heeft gemotiveerd waarom het Liander kan worden aangerekend dat zij geen onderzoek heeft gedaan naar congestiemanagement en ook geen rapport heeft overgelegd waaruit dat blijkt zoals is neergelegd in artikel 9.6 van de Netcode. Uit artikel 9.10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Netcode elektriciteit blijkt immers dat het laagspanningsnet voor het toepassen van congestiemanagement is uitgezonderd. Congestiemanagement ziet dus niet op kleinverbruikersaansluitingen waar het in dit geval om gaat. Dat dit volgens ACM wel de bedoeling is, waarbij zij verwijst naar een brief van 26 juli 2023, doet niet af aan het feit dat in de Netcode het laagspanningsnet voor het toepassen van congestiemanagement door netbeheerders expliciet is uitgezonderd. Het College is verder van oordeel dat de ACM ook overigens onvoldoende heeft gemotiveerd waarom de tijd die het heeft geduurd om het transformatorstation daadwerkelijk te plaatsen aan Liander valt te verwijten. De ACM heeft gewezen op een geschilbesluit van 10 juni 2025 tussen een onderneming en een netbeheerder waarin de ACM zich op het standpunt heeft gesteld dat de redelijke aansluittermijn wordt opgeschort met de tijd die het redelijkerwijs kost om de benodigde netuitbreidingen te doen, zolang er onvoldoende transportcapaciteit beschikbaar is om de gevraagde aansluitingen te benutten. In dat geval was ook sprake van kleinverbruikersaansluitingen en netuitbreiding in verband met het gebrek aan transportcapaciteit. Daarnaast heeft de ACM in dat besluit acht geslagen op de regeling in de nieuwe Energiewet dat een netbeheerder het doen van een aanbod voor een aansluiting kan weigeren indien en voor zo lang er voor die aansluiting onvoldoende transportcapaciteit beschikbaar is. Zonder nadere motivering valt naar het oordeel van het College niet in te zien waarom de redelijke aansluittermijn voor Liander in dit geval niet is opgeschort. De omstandigheid dat Liander geen congestiemanagement heeft toegepast en de redelijke termijn daarom niet wordt opgeschort kan, gelet op hetgeen hiervoor is overwogen, Liander niet worden verweten.

6. Standpunten van partijen

6.1. WoonFriesland

21. WoonFriesland heeft – samengevat – naar voren gebracht dat Liander in strijd handelt met haar verplichting op grond van artikel 23, vierde lid, van de E-wet om binnen een redelijke termijn aansluitingen te realiseren. Volgens WoonFriesland is de termijn van 66 weken waarbinnen Liander de 12 door haar gevraagde aansluitingen heeft gerealiseerd onredelijk.¹²
22. WoonFriesland stelt zich op het standpunt dat het te ver gaat om uit artikel 3.38, derde lid, van de Energiewet af te leiden dat het ook mogelijk is om de redelijke aansluittermijn op te schorten voor zo lang er voor de verzochte aansluiting onvoldoende transportcapaciteit beschikbaar is, als de aangeslotene het aanbod/de offerte van de netbeheerder al heeft geaccepteerd. Zonder nadere toelichting is een dergelijke interpretatie van artikel 3.38, derde lid, van de Energiewet onredelijk, aldus WoonFriesland.
23. Onder verwijzing naar artikel 9.6, eerste en derde lid, van de Netcode elektriciteit dient een netbeheerder volgens WoonFriesland een onderzoek uit te voeren, voordat kan worden aangenomen dat de netbeheerder redelijkerwijs geen capaciteit beschikbaar heeft. Uit een zogenoemde GAIA-berekening¹³ blijkt niet dat een netbeheerder alle aspecten zoals genoemd in artikel 9.6, eerste lid, van de Netcode elektriciteit heeft onderzocht, aldus WoonFriesland. Tegen die achtergrond voert WoonFriesland aan dat het enkele gegeven dat op grond van de Netcode elektriciteit een uitzondering geldt voor het toepassen van congestiemanagement op laagspanningsnetten, niet maakt dat het gehele onderzoek als bedoeld in artikel 9.6, eerste lid, van de Netcode elektriciteit niet hoeft te worden uitgevoerd. Die uitzondering kan volgens WoonFriesland hooguit gelden voor de aspecten die betrekking hebben op congestiemanagement.
24. WoonFriesland voert aan dat Liander al in oktober 2023 de vermeende benodigde netverzwaring had kunnen uitvoeren, omdat zij toen beschikte over de locatie, het transformatorstation en de benodigde grondwerkers en installatietechnische aannemers, of daarover had kunnen beschikken. Dat Liander hier niet voor heeft gekozen, is volgens WoonFriesland een aan Liander verwijtbare omstandigheid die de oplevering van de aansluitingen heeft vertraagd.
25. WoonFriesland stelt dat de redelijke aansluittermijn in de periode waarin dit geschil speelde expliciet volgde uit artikel 23, vierde lid, van de E-wet, namelijk: 18 weken. De ACM had deze achttienwekentermijn niet buiten toepassing mogen laten. Bij geen of geen correcte implementatie van artikel 59, zevende lid, van de Elektriciteitsrichtlijn¹⁴ is volgens WoonFriesland richtlijnconforme interpretatie of rechtstreekse werking van dat artikel niet mogelijk.

6.2. Liander

26. Liander heeft – samengevat – naar voren gebracht dat zij niet in strijd heeft gehandeld met haar verplichting op grond van artikel 23, vierde lid, van de E-wet om de 12 door WoonFriesland aangevraagde aansluitingen binnen een redelijke termijn te realiseren.¹⁵
27. Liander voert onder verwijzing naar de uitspraak van het CBb van 28 april 2026 aan dat het duidelijk is dat de ACM niet langer kan uitgaan van een aansluittermijn die in beginsel tussen de 18 en 22

¹² Zie ook het standpunt van WoonFriesland in het besluit van 6 mei 2024, met kenmerk ACM/UIT/621975, randnummers 34-46.

¹³ Met een dergelijke berekening kan de spanningshuishouding, de belasting van de netcomponenten en de aanrakingsveiligheid van aansluitingen in het net worden bepaald.

¹⁴ Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU. Ook wel de vierde Elektriciteitsrichtlijn genoemd.

¹⁵ Zie ook het standpunt van Liander in het besluit van 6 mei 2024, met kenmerk ACM/UIT/621975, randnummers 47-58.

weken ligt. Omdat de ACM op dit moment niet beschikt over een voldoende onderbouwd toetsingskader aan de hand waarvan zij de redelijkheid van aansluittermijnen kan beoordelen, kan de ACM haar oordeel over een redelijke aansluittermijn slechts baseren op alle concrete feiten en omstandigheden. Liander voert in dat verband aan dat netuitbreiding nodig was om de woningen deugdelijk en met de benodigde transportcapaciteit te kunnen aansluiten.¹⁶

28. Volgens Liander volgt uit het oordeel van het CBb duidelijk dat de omstandigheid dat Liander geen congestiemanagement heeft uitgevoerd op laagspanningsniveau, geen reden is om de redelijke aansluittermijn niet op te schorten met de tijd die redelijkerwijs nodig is om de benodigde netuitbreiding te realiseren. Volgens Liander kan zij op laagspanningsniveau volstaan met het uitvoeren van een nettoets op grond van artikel 9.4, tweede lid, van de Netcode elektriciteit. Dat betekent volgens Liander dat een GAIA-berekening hiervoor volstaat.
29. Liander betoogt tot slot dat netaanleg een zaak is van de netbeheerder. De planning van die werkzaamheden vindt volgens Liander plaats tegen de achtergrond van bredere maatschappelijke afwegingen, ongeacht de wensen van individuele afnemers.

7. Beoordeling van het geschil

Redelijke termijn: achtergrond

30. Artikel 23, eerste lid, juncto artikel 23, vierde lid, van de E-wet verplicht een netbeheerder een aansluiting binnen een redelijke termijn te realiseren. Voor de beoordeling van dit geschil moet worden vastgesteld of Liander in strijd heeft gehandeld met die verplichting.
31. Tot 22 februari 2025 was in artikel 23, vierde lid, van de E-wet een termijn van 18 weken opgenomen als redelijke termijn voor het realiseren van aansluitingen.¹⁷ De wetgever had deze termijn echter niet in de wet mogen vastleggen. In zijn arresten in de zaken Commissie tegen België en Commissie tegen Duitsland heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie namelijk verduidelijkt dat bepaalde in de Elektriciteitsrichtlijn¹⁸ opgesomde taken exclusief zijn toebedeeld aan de nationale regulerende instanties.¹⁹ In Nederland is dat de ACM. Eén van deze exclusieve taken is het vaststellen of goedkeuren van de voorwaarden inzake de aansluiting op en toegang tot de nationale netten.
32. De ACM volgt WoonFriesland gelet hierop niet in haar standpunt dat de achttienwekentermijn onverkort geldt.²⁰ Anders dan WoonFriesland is de ACM van mening dat aan artikel 59, zevende lid, van de Elektriciteitsrichtlijn wel rechtstreekse werking kan worden toegekend. Aan de voorwaarden hiervoor wordt voldaan.²¹
33. De ACM heeft op 29 november 2021 in een nieuwsbericht aangegeven uit te blijven gaan van de norm van een redelijke aansluittermijn uit de wet, die zo nodig, afhankelijk van de concrete omstandigheden per geval, nader kan worden vastgesteld.²² In datzelfde nieuwsbericht kondigde de

¹⁶ Liander verwijst hierbij naar een uitspraak van de rechtbank Arnhem van 15 oktober 2025, ECLI:NL:RBGEL:2025:8685, r.o. 5.22 e.v.

¹⁷ Besluit van 17 februari 2025 tot vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding van de Energiewet (Stb 2025, nr. 40, van 21 februari 2025). Hierin is bepaald dat de Energiewet in werking treedt met ingang van 1 januari 2026. Hierop is een aantal uitzonderingen. Onder meer artikel 7.3, aanhef en onder A, van de Energiewet gaat in op 22 februari 2025, de dag na uitgifte van het Staatsblad waarin dit besluit is geplaatst. In dit artikel wordt de aansluittermijn van 18 weken uit de huidige Elektriciteitswet geschrapt. Zie ook Staatsblad 2025, nr. 12, Wet van 11 december 2024, houdende regels over energiemarkten en energiesystemen (Energiewet), artikel 7.3, aanhef en onder A.

¹⁸ Artikel 59, zevende lid, van de Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU.

¹⁹ HvJ EU 2 september 2021, ECLI:EU:C:2021:662 en HvJ EU 3 december 2010, ECLI:EU:C:2020:984.

²⁰ Zie ook randnummers 62-71 van het besluit van 6 mei 2024, met kenmerk ACM/UIT/621975.

²¹ Zie ook het verweerschrift van de ACM in de procedure bij het CBb, met kenmerk ACM/UIT/632810.

²² Zie [Uitspraak Europees hof heeft gevolgen voor de energietaken van de ACM | ACM](#).

ACM een codewijzigingstraject aan om een nieuwe redelijke termijn in de Netcode elektriciteit vast te leggen.

34. De ACM heeft op 14 juli 2022 een ontwerp-codebesluit gepubliceerd waarin staat binnen welke termijn een netbeheerder aansluitingen dient te realiseren.²³ In dat besluit is een termijn van 18 weken opgenomen voor de realisatie van kleinverbruikersaansluitingen. De ACM heeft op 8 juni 2023 een definitief codebesluit genomen waarmee de aansluittermijnen voor kleinverbruikersaansluitingen zijn vastgesteld.²⁴ Met dat besluit heeft de ACM artikel 8.11 toegevoegd aan de Netcode elektriciteit. Daaruit volgt dat de netbeheerder nieuwe kleinverbruikersaansluitingen binnen 18 weken moet realiseren, tenzij er sprake is van overmacht. Een andere uitzondering op deze termijn betreft situaties waarin sprake is van congestie en de netbeheerder overeenkomstig artikel 9.6, derde lid, van de Netcode elektriciteit, geen aanbod doet voor het uitvoeren van transport. Dan is de termijn maximaal 52 weken, of korter als er eerder transportcapaciteit beschikbaar is. Het CBb heeft dit codebesluit, en meer specifiek de concrete termijnen van 18 en 52 weken, op 17 september 2024 grotendeels vernietigd.²⁵ Dit betekent dat er op dit moment – en gedurende de periode waarop de klachtaanvraag van WoonFriesland ziet – geen concrete termijnen zijn vastgelegd in de Netcode elektriciteit voor het realiseren van kleinverbruikersaansluitingen.

Specifieke omstandigheid: beschikbaarheid van transportcapaciteit

35. Uit het voorgaande vloeit voort dat de ACM bij het ontbreken van een concrete aansluittermijn, de redelijkheid van de termijn in het geschil tussen WoonFriesland en Liander beoordeelt op basis van de omstandigheden van het geval. In dit verband overweegt de ACM dat de beschikbaarheid van transportcapaciteit een specifieke omstandigheid is voor de vraag of de termijn voor de realisatie van kleinverbruikersaansluitingen redelijk is. De ACM licht dit hierna verder toe.
36. Mede naar aanleiding van de uitspraak van het CBb van 17 september 2024 is de ACM van oordeel dat het niet wenselijk is om een kleinverbruikersaansluiting te realiseren zolang er voor de verzochte aansluiting onvoldoende transportcapaciteit beschikbaar is. Met een aansluiting waarover geen transport mogelijk is, is een kleinverbruiker niet geholpen, terwijl het realiseren van deze aansluiting wel inzet en middelen van de netbeheerder vergt. Het is wenselijk dat een netbeheerder zijn middelen om aan zijn aansluit- en transportplicht te voldoen, zo effectief mogelijk inzet.
37. Anders dan WoonFriesland stelt, betreft dit oordeel van de ACM geen interpretatie van artikel 3.38, derde lid, van de Energiewet. De ACM verwijst in het oorspronkelijke besluit van 6 mei 2024 naar dit artikel in de nieuwe Energiewet omdat zij hierin haar oordeel bevestigd ziet dat het niet wenselijk is om een kleinverbruikersaansluiting te realiseren wanneer er daar sprake is van transportschaarste.
38. Het voorgaande in overweging nemend, concludeert de ACM dat de aansluittermijn als bedoeld in artikel 23, vierde lid, van de E-wet wordt opgeschort indien en voor zolang er voor de verzochte aansluiting onvoldoende transportcapaciteit beschikbaar is.

Beoordeling aansluittermijn

39. In navolging van de uitspraak van het CBb stelt de ACM vast dat het aansluiten van de 12 woningen op het netwerk van Liander, waarbij de aansluiting van één woning de capaciteit van het netwerk al zou overschrijden, niet kon worden gerealiseerd zonder verzwaring van dat net met een nieuw te plaatsen transformatorstation.²⁶ Anders dan WoonFriesland betoogt is een netbeheerder – gelet op

²³ Ontwerpbesluit codewijziging aansluittermijnen van de ACM van 14 juli 2022 met kenmerk ACM/UIT/573189 (zaaknummer ACM/21/168317).

²⁴ Besluit van de ACM van 8 juni 2023, kenmerk ACM/UIT/594445 tot wijziging van de voorwaarden als bedoeld in de artikelen 31, eerste lid, onder a, juncto 32, tweede lid, van de Elektriciteitswet 1998 betreffende de aansluitvoorwaarden elektriciteit en de aansluittermijn voor kleinverbruikers (Staatscourant 2023, 16425).

²⁵ CBb 17 september 2024, ECLI:NL:CBB:2024:642.

²⁶ CBb van 28 april 2026, ECLI:NL:CBB:2026:180, r.o. 3.7.

de uitspraak van het CBb – in geval van kleinverbruikersaansluitingen niet verplicht tot meer onderzoek op grond van artikel 9.6, eerste lid, van de Netcode elektriciteit.

40. In dit geval geldt dat ruim voor aanvang van de aansluittermijn op 22 december 2022 vaststond dat sprake was van transportschaarste. Dit blijkt onder meer uit de omstandigheid dat Liander op 24 maart 2022 een verzoek heeft ingediend bij de gemeente om de omgeving voor het plaatsen van een transformatorstation te schouwen. Dit betekent dat de aansluittermijn wordt opgeschort vanaf 22 december 2022 totdat de benodigde netuitbreidingen gereed zijn. De netuitbreiding is in week 12 van 2024 gerealiseerd met het plaatsen van het transformatorstation. In hetgeen WoonFriesland aanvoert over mogelijke alternatieven die wellicht eerder tot een aansluiting zouden hebben kunnen leiden, ziet de ACM geen aanleiding voor een ander oordeel.
41. Liander heeft voor de 12 woningen in week 13 van 2024, één week na plaatsing van het transformatorstation, de gevraagde aansluitingen zonder invoedbeperkingen gerealiseerd. De ACM ziet geen reden om aan te nemen dat een aansluittermijn van één week in dit geval onredelijk is.
42. De ACM concludeert dat Liander niet in strijd heeft gehandeld met artikel 23, vierde lid, van de E-wet.

8. Dictum

43. De Autoriteit Consument en Markt verklaart de klacht van Stichting WoonFriesland tegen Liander N.V. ongegrond.

Hoogachtend,

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

M.G.M. Coenraad - van der Zande MSc
Teammanager Directie Toezicht Energie

Als u belanghebbende bent, kunt u beroep instellen tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde beroepschrift naar het College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA 's-Gravenhage . Dit moet u doen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt. Meer informatie over de beroepsprocedure vindt u op www.rechtspraak.nl.

Bijlage – wettelijk kader

Artikel 59, zevende lid, van de Elektriciteitsrichtlijn bepaalt:

Behalve in gevallen waarin ACER bevoegd is om de voorwaarden of methoden voor de tenuitvoerlegging van de netcodes en richtsnoeren uit hoofde van hoofdstuk VII van Verordening (EU) 2019/943 op grond van artikel 5, lid 2, van Verordening (EU) 2019/942 vanwege hun gecoördineerde karakter vast te stellen of goed te keuren, zijn de regulerende instanties bevoegd voor de vaststelling of de voldoende ruim aan de inwerkingtreding voorafgaande goedkeuring van ten minste de nationale methoden voor het berekenen of vastleggen van de voorwaarden inzake:

- a) de aansluiting op en toegang tot nationale netten, inclusief de transmissie- en distributietarieven of de methoden daarvoor; die tarieven of methoden maken het mogelijk dat de noodzakelijke investeringen in de netten op een zodanige wijze worden uitgevoerd dat deze investeringen de levensvatbaarheid van de netten kunnen waarborgen;*
- b) de verstrekking van ondersteunende diensten, die zo economisch mogelijk worden uitgevoerd en passende stimuleringsmaatregelen bieden voor netwerkgebruikers om hun input en output op elkaar af te stemmen; dergelijke ondersteunende diensten worden op billijke en niet-discriminerende wijze verstrekt en zijn gebaseerd op objectieve criteria, en*
- c) toegang tot grensoverschrijdende infrastructuur, inclusief de procedures voor de toewijzing van capaciteit en congestiebeheer.*

Artikel 1, eerste lid, onderdelen b, c en i, van de E-wet bepaalt:

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

[...]

b. aansluiting: één of meer verbindingen tussen een net en een onroerende zaak als bedoeld in artikel 16, onderdelen a tot en met e, van de Wet waardering onroerende zaken, waaronder begrepen één of meer verbindingen tussen een net dat wordt beheerd door een netbeheerder en een net dat beheerd wordt door een ander dan die netbeheerder en tussen het net op zee en een windpark op zee;

c. afnemer: een ieder, met uitzondering van de netbeheerder van het net op zee, die beschikt over een aansluiting op een net; [...] i. net: één of meer verbindingen voor het transport van elektriciteit en de daarmee verbonden transformator-, schakel-, verdeel- en onderstations en andere hulpmiddelen, behoudens voor zover deze verbinding en hulpmiddelen onderdeel uitmaken van de directe lijn of liggen binnen de installatie van een producent of van een afnemer.

Artikel 16, eerste lid, onder c, van de E-wet bepaalt:

1. De netbeheerder heeft in het kader van het beheer van de netten in het voor hem krachtens artikel 36 of 37 vastgestelde gebied tot taak:

[...]

c. de netten aan te leggen, te herstellen, te vernieuwen of uit te breiden, waarbij in overweging worden genomen maatregelen op het gebied van duurzame elektriciteit, energiebesparing en vraagsturing of decentrale elektriciteitsproductie waardoor de noodzaak van vervanging of vergroting van de productiecapaciteit ondervangen kan worden.

Artikel 23 van de E-wet bepaalt:

1. De netbeheerder is verplicht degene die daarom verzoekt te voorzien van een aansluiting op het door hem beheerde net tegen een tarief en tegen andere voorwaarden die in overeenstemming zijn met de paragrafen 5 en 6 van dit hoofdstuk. De netbeheerder verstrekt degene die om een aansluiting op het net verzoekt een gedetailleerde en volledige opgave van de uit te voeren werkzaamheden en de te berekenen kosten van de handelingen, onderscheiden in artikel 28, eerste lid.

2. In afwijking van het eerste lid voorziet de netbeheerder degene die daarom verzoekt, van een aansluiting op het door hem beheerde net die niet past bij de productiecapaciteit van de productie-installatie, indien;

- a. die aansluiting volgens de netbeheerder geschikt is met het oog op de belasting van zijn net;*
- b. die aansluiting geen negatieve gevolgen heeft voor bestaande aansluitingen op zijn net;*
- c. de mogelijke aansluitcapaciteit in overeenstemming met de aanvrager is; en*

d. de kosten niet hoger zijn dan de kosten van een aansluiting die past bij de productiecapaciteit van de productie-installatie.

3. De netbeheerder onthoudt zich van iedere vorm van discriminatie tussen degenen jegens wie de verplichting, bedoeld in het eerste lid, geldt.

4. Een aansluiting wordt door de netbeheerder gerealiseerd binnen een redelijke termijn. Deze redelijk termijn is in ieder geval verstreken wanneer de gevraagde aansluiting niet is gerealiseerd binnen 18 weken nadat het verzoek om een aansluiting bij de netbeheerder in ingediend, indien het verzoek betreft:

a. een aansluiting tot 10 MVA;

b. een aansluiting voor een productie-installatie voor de opwekking van duurzame elektriciteit of een installatie voor hoogrenderende warmtekrachtkoppeling, tenzij de netbeheerder niet in redelijkheid kan worden verweten dat hij de aansluiting niet binnen de genoemde termijn heeft gerealiseerd.